

TNO-rapport

Validatie indicator arbeid en zorg

**Behavioural and Societal
Sciences**

Polarisavenue 151
2132 JJ Hoofddorp
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp

www.tno.nl

T +31 88 866 61 00

F +31 88 866 87 95

infodesk@tno.nl

Datum 14 februari 2012

Auteur(s) Wendela Hooftman, Marianne van Zwieten, Jan Fekke Ybema,
Seth van den Bossche

Projectnummer 031.15138.01.12

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belang-hebbenden is toegestaan.

© 2012 TNO

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Methode	7
2.1	Deskonderzoek naar bestaande indicatoren voor het combineren van arbeid en zorg.	7
2.2	Analyses naar de constructvaliditeit van de huidige NEA module 'Werk en thuis'. ..	7
2.3	Veldonderzoek onder een groep van (voormalige) NEA respondenten.....	8
3	Resultaten	11
3.1	Deskonderzoek.....	11
3.2	Constructvaliditeit	12
3.3	Veldonderzoek.....	13
4	Concluderend	19
5	Literatuur	21
	Bijlage A Deskonderzoek	23
	Bijlage B Construct validiteit	29
	Bijlage C Vragenlijst veld onderzoek	35
	Bijlage D Resultaten Veldonderzoek	39

1 Inleiding

Het ministerie van SZW wil het combineren van arbeid en zorg stimuleren. Hiertoe is er behoefte aan een indicator 'Arbeid en Zorg' die weergeeft in hoeverre werknemers problemen ondervinden met het combineren van arbeid en zorg. Deze indicator dient in de Rijksbegroting te worden opgenomen.

Een mogelijkheid is om voor deze indicator 'Arbeid en Zorg' gebruik te maken van gegevens uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA). De NEA, het grootste periodieke onderzoek naar arbeidsomstandigheden in Nederland, wordt sinds 2005 jaarlijks uitgevoerd en geeft weer hoe de Nederlandse werknemers hun arbeidssituatie beleven en in hoeverre zij blootstelling aan arbeidsrisico's ervaren. In de NEA is in 2005 en in de periode 2007-2010 de module 'Werk en thuis' opgenomen. Deze module bevat twee gevalideerde vragen over de interferentie tussen werk en privé. Het betreft zowel thuis-werk interferentie (TWI; het privéleven beïnvloedt het werk) als werk-thuis interferentie (WTI; het werk beïnvloedt het privéleven). Deze twee vragen zijn ontleend aan de TNO Arbeidssituatie Survey (TAS) en zijn oorspronkelijk opgesteld door Fox en Dwyer (1999).

Vanuit het ministerie zijn enkele bezwaren naar voren gebracht ten aanzien van de in de NEA gebruikte maat:

- De twee vragen gaan over het missen en verwaarlozen. Missen en verwaarlozen is echter niet hetzelfde als problemen ervaren. Het is goed mogelijk dat mensen geen dingen hoeven te missen, maar dat zij wel problemen ervaren. Of dat zij wel problemen ervaren terwijl zij niets hoeven te missen.
- Er wordt gevraagd of de respondent familie- of gezinsactiviteiten verwaarloost door het werk. En of men het werk verwaarloost door familie- of gezinsverantwoordelijkheden. Er zijn twijfels over het gebruik van het de woorden 'activiteiten' omdat men per definitie gezinsactiviteiten door het werk mist. De term 'verantwoordelijkheden' sluit ook niet helemaal aan bij de wens van het ministerie, omdat dit niet per definitie het zelfde is als *zorgtaken*.

In overleg met het ministerie van SZW is daarom afgesproken dat TNO zal onderzoeken of er geschikte alternatieven zijn voor de huidige NEA-items en in hoeverre de huidige NEA-items bruikbaar zijn als 'proxy' voor een in de Rijksbegroting op te nemen indicator 'arbeid en zorg'. Deze indicator wordt bij voorkeur jaarlijks gemeten. De indicator dient het totale aandeel werknemers dat problemen heeft met het combineren van arbeid en zorg voor partner, gezin en naaste familie¹ weer te geven en ook een uitsplitsing naar geslacht en indien mogelijk naar arbeidsduur. Dit rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

---

¹ In eerste instantie heeft het ministerie aangegeven dat een nadeel van de NEA vragen is dat deze vragen zich beperken tot familie en gezin, terwijl het combineren van arbeid en zorg ook op andere vlakken problemen kan geven. Tijdens de looptijd van het project bleek dat de indicator Arbeid en Zorg zich idealitair alleen zou moeten richten op het combineren van werk en zorg voor partner, gezin en naaste familie. De indicator sluit daardoor beter aan bij de doelstellingen van de Wet Arbeid en Zorg.

2 Methode

Het onderzoek bestaat uit drie onderdelen die hieronder achtereenvolgens worden besproken. Het betreft een deskonderzoek, analyses op bestaande data en veldonderzoek.

2.1 **Deskonderzoek naar bestaande indicatoren voor het combineren van arbeid en zorg.**

Met het deskonderzoek is een overzicht verkregen van bestaande vragen(lijsten) over het combineren van werk en privé. Via zowel wetenschappelijke databases als internet is gezocht naar deze vragenlijsten. Twee onderzoekers hebben de geschiktheid van de vragen op zes criteria beoordeeld. Ten eerste is nagegaan of de vragen zijn gevalideerd. Daarna is gekeken of de vragen ongewijzigd zijn over te nemen of dat deze zouden moeten worden aangepast. Vervolgens is vastgesteld wat de doelgroep is (werknemer of werkgever). Ook is nagegaan welke richting van interferentie het betreft (gaat het om WTI, TWI of om beiden) en of de vraag zich richt op de zorg voor partner, gezin, en naaste familie. Ten slotte is gekeken of het antwoord op de vragen is om te rekenen in een percentage werknemers dat problemen heeft met het combineren van arbeid en zorg. Tabel 1 in bijlage A geeft een overzicht van de criteria en de gebruikte scoringsmogelijkheden. Op basis van het deskonderzoek wordt een uitspraak gedaan over de geschiktheid van de alternatieve vragen boven de twee vragen in de NEA. Ook zal een voorstel voor een alternatieve/aangepaste vraag over het combineren van arbeid en zorg worden gedaan.

2.2 **Analyses naar de constructvaliditeit van de huidige NEA module 'Werk en thuis'.**

De twee NEA vragen in de module 'Werk en thuis' (zie kader 1) zijn een gevalideerde maat voor het meten van WTI en TWI. Interferentie tussen werk en privé is echter niet geheel hetzelfde als problemen hebben met het combineren van arbeid en zorg. In het tweede deel van het onderzoek is daarom gekeken naar de constructvaliditeit van de huidige NEA module 'Werk en thuis'. Bij constructvaliditeit wordt gekeken of de theoretische relaties tussen het concept (hier problemen hebben met het combineren van arbeid en zorg) en andere gerelateerde concepten (hier bijvoorbeeld aantal uren besteed aan zorgtaken) in de data (statistisch) worden teruggevonden. Hiervoor is de in de NEA 2005 en 2007-2010 gestelde module 'Werk en thuis' in verband gebracht met andere in de NEA opgenomen vragen die iets zeggen over de persoonlijke situatie en de mogelijke zorgtaken van werknemers. Kader 2 geeft de vragen weer die zijn gebruikt bij de analyses.

Kader 1: NEA module 'Werk en thuis'.

17 Werk en thuis	Nee, nooit	Ja, een enkele keer	Ja, vaak	Ja, zeer vaak
Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?	☐	☐	☐	☐
Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?	☐	☐	☐	☐

Kader 2: NEA vragen die zijn gebruikt voor het bepalen van de constructvaliditeit

- Algemene achtergrondkenmerken
  - Geslacht
  - Leeftijd
  - Werkende partner
  - Financiële positie huishouden
- Werklast thuis:
  - Huishoudsamenstelling
  - Aantal uren besteed aan zorgtaken
- Werklast door het werk
  - Aantal gewerkte uren
  - Overuren
  - Reistijd
- Mogelijkheden tot het combineren van werk en arbeid
  - Autonomie:
    - Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt?
  - Tevredenheid met arbeidsvoorwaarden:
    - Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen
    - Mogelijkheid om thuis te werken
    - Reistijd/afstand naar het werk
- Effecten van problemen met het combineren van arbeid en zorg
  - Belemmering bij het uitvoeren van het werk door
    - Leefstijl/gedrag in vrije tijd en
    - Zorg voor familielid of andere naaste.

2.3 Veldonderzoek onder een groep van (voormalige) NEA respondenten.

Het derde deel van het onderzoek is een veldonderzoek. In dit veldonderzoek is een random gekozen subgroep van 500 personen die de NEA 2010 hebben ingevuld opnieuw benaderd met een korte enquête over het combineren van arbeid en zorg. Het veldonderzoek geeft hiermee meer duidelijkheid over in hoeverre de huidige NEA-vragen als proxy kunnen dienen voor een Indicator Arbeid en Zorg en in hoeverre het gebruik van de NEA vragen mogelijk andere beleidsconclusies geeft dan het gebruik van een alternatieve set vragen.

Respondenten van het veldonderzoek kregen per e-mail een link toegestuurd waar zij de vragenlijst konden beantwoorden. Zij hebben zes weken de tijd gekregen om

de vragenlijst te beantwoorden. In deze periode hebben zij tweemaal een herinnering voor het invullen van de vragenlijst gekregen.

Aan de respondenten zijn zowel de twee NEA vragen over WTI/TWI als een set alternatieve vragen over het combineren van arbeid en zorg voorgelegd (zie kader 3). Om volgorde-effecten te voorkomen heeft de ene helft van de respondenten eerst de NEA vragen gekregen en de andere helft van de respondenten eerst de alternatieve vragen. Naast de vragen naar het combineren van werk en privé is specifiek gevraagd of werknemers problemen hebben bij het combineren van arbeid en zorg en of de problemen met het combineren van werk en privé in het afgelopen jaar meer of minder zijn geworden. Ten slotte zijn aanvullende vragen gesteld over het combineren van arbeid en zorg: type problemen, tijdsbesteding, gebruik van verlofregelingen, maar ook positieve effecten. De complete vragenlijst staat weergegeven in bijlage C.

Het veldonderzoek beantwoordt de volgende vragen:

- Wanneer gaan respondenten TWI en/of WTI als problematisch ervaren?
- Hoe hangen de twee NEA vragen en de set alternatieve vragen samen en wat is de stabiliteit van de NEA vraag?
- Welke risicogroepen voor WTI/TWI worden er basis van de twee NEA vragen en de set alternatieve vragen onderscheiden? Zijn dit de zelfde groepen en zijn dat de risicogroepen waar problemen verwacht kunnen worden?
- Geven werknemers die WTI/TWI ervaren ook vaker aan belemmeringen te ervaren bij het combineren van arbeid en zorg? En voor welke belemmeringen geldt dat vooral? Ervaren werknemers ook positieve effecten van het combineren van werk en privé?
- Geven werknemers die in de afgelopen jaren iets gedaan hebben om werk en privé beter met elkaar af te stemmen vaker of minder vaak aan WTI en/of TWI te hebben?

Daarbij zal worden gekeken naar (1) de schalen, maar ook naar (2a) een dichotome maat voor het hebben van WTI, (2b) een dichotome maat voor het hebben van TWI en (3) een dichotome maat voor het hebben van WTI en/of TWI.

Kader 3: Alternatieve set vragen over het combineren van arbeid en zorg.

Hoe vaak komt het voor dat u minder tijd of aandacht heeft voor uw werk dan u nodig vindt doordat u moet zorgen voor uw gezin, partner of naaste familie?

- Nooit
- Een enkele keer
- Vaak
- Zeer vaak

6. Hoe vaak komt het voor dat u minder tijd of aandacht heeft voor uw gezin, partner of naaste familie dan u nodig vindt doordat u moet werken?

- Nooit
- Een enkele keer
- Vaak
- Zeer vaak

3 Resultaten

3.1 Deskonderzoek

Het deskonderzoek heeft zeven vragen(lijsten) opgeleverd die op het eerste gezicht in aanmerking zouden kunnen komen als indicator. Tabel 2 in bijlage A geeft een overzicht van alle vragenlijsten, inclusief de exacte vraagstelling. Naast deze zeven vragen(lijsten) is er nog één vragenlijst gevonden die bij voorbaat is uitgesloten van de analyse, aangezien het om vragen gaat die ingaan op de attitude rond het combineren van arbeid en zorg en niet op de ervaren problemen. Ook deze vragenlijst staan weergegeven in tabel 2 van bijlage A.

Tabel 1 geeft een overzicht van de vragen en de scoring op de kwaliteitscriteria. Het overzicht maakt duidelijk dat de twee NEA vragen 10 punten scoren en daarmee het beste aansluiten bij de criteria. Daarnaast zijn er nog drie vragenlijsten die acht punten scoren. Het verschil tussen deze vragenlijsten en de NEA vragen zit vooral in de aansluiting bij de wens van het ministerie dat het om gezin, partner en familie moet gaan, en niet om de zorg voor derden.

Tabel 1 Beoordeling van de gevonden vragenlijsten op 7 kwaliteitscriteria; zie tabel 1, bijlage A voor de scoringsmogelijkheden

	Validiteit	Over te nemen	Uitkomst	Doelgroep	Richting	Aansluiting wens ministerie	Totaalscore
Arbeid en Zorg op de Werkvloer (Culenaere e.a. 2009)	0	1	0	0	1	3	5
EBB 2010, B Blok Regeling Werktijden (CBS, 2010)	0	1	0	1	1	1	4
Werk-privé balans, werknemer vragen, gebaseerd op de SWING (Mulder 2009)	2	1	1	1	2	1	8
Werk privé interferentie en werk privé verrijking (Theunissen 2010)	2	1	1	1	2	1	8
Survey Work-Home Interaction Nijmegen-SWING (gevonden in Miggiels 2007; oorspronkelijk Geurts e.a. 2005)	2	1	1	1	2	1	8
NEA 2010 Kopje 17 Werk en thuis (Koppes et al, 2011)	2	1	1	1	2	3	10
Workplace and employee opinion vragenlijsten (gevonden in Delameilleure 2010, oorspronkelijk Cheng et.al. 2004)	2	1	1	1	1	1	7

Als naar de losse vragen wordt gekeken blijkt dat twee vragen uit de SWING vragenlijst wel redelijk aansluiten bij de wensen van het ministerie (kader 3) Hier treden echter dezelfde bezwaren op als bij de NEA, namelijk dat het niet specifiek om *zorg* gaat. Daarnaast zijn dit twee vragen die uit een gevalideerde vragenlijst komen. Als uitsluitend deze twee losse items worden bekeken kan geen uitspraak worden gedaan over de validiteit.

Kader 3 relevante SWING vragen

Hoe vaak komt het voor dat:

- uw werktijden het moeilijk maken om aan uw verplichtingen thuis te voldoen?
- uw verplichtingen thuis het moeilijk maken om uw werk goed uit te voeren?

3.1.1 *Conclusie deskonderzoek*

Al met al is de conclusie van het deskonderzoek dat er geen bestaande vragen zijn die volledig aansluiten bij de wensen van het ministerie. Er is daardoor geen vragenlijst beschikbaar die beter is dan de twee NEA vragen. Om volledig bij de wensen van het ministerie aan te sluiten lijkt het daarom nodig nieuwe vragen te formuleren. Het opstellen van nieuwe vragen heeft als belangrijk nadeel dat een uitgebreid validatieonderzoek nodig is en dat er geen trends beschikbaar zijn voor die nieuwe vragen. Het is daarom raadzaam om eerst na te gaan in hoeverre de huidige NEA-items geschikt zijn als indicator van problemen bij het combineren van arbeid en zorg.

3.2 **Constructvaliditeit**

Voor het bepalen van de constructvaliditeit van de twee NEA vragen zijn deze vragen in verband gebracht met concepten die gerelateerd zijn aan het onderwerp combineren van arbeid en zorg. Tabel 1 in bijlage B geeft de resultaten van de analyses rond de constructvaliditeit. Hieruit blijkt dat:

- WTI en TWI vaker dan gemiddeld voorkomen bij de verwachte groepen: 25-54 jarigen, met meerdere banen, en met een financieel minder gunstige situatie. Mensen met een partner hebben er vaker last van dan mensen zonder partner. Of de partner werkt lijkt minder belangrijk te zijn.
- WTI en TWI komen vaker voor bij werknemers met kinderen (één-ouder huishoudens het meest). Verder blijkt dat hoe meer uren aan huishoudelijk werk worden besteed hoe vaker men WTI rapporteert.
- Meer uren werken, overwerk en reistijd gaan samen met meer WTI en TWI. Dat geldt ook voor de totale tijdsbesteding aan werk en huishoudelijke taken.
- Ontevredenheid met mogelijkheden om werk en zorg te combineren samenhangt met meer WTI en met TWI. Een uitzondering is de mogelijkheid om thuis te werken. Werknemers die hier heel tevreden over zijn missen/verwaarlozen werk of familie relatief vaak. Voor tevredenheid met zelf werktijden bepalen geldt dat alleen voor TWI. (thuiswerken en zelf werktijden bepalen zijn aspecten van het nieuwe werken. Hiervan is bekend dat de grenzen tussen werk en privé kunnen vervagen).
- WTI en TWI hangen samen met het rapporteren van werkbelemmeringen als gevolg van leefstijl en/of zorgtaken.

3.2.1 *Conclusie constructvaliditeit*

De conclusie van het onderzoek naar de constructvaliditeit van de huidige NEA module 'Werk en thuis' is dat de NEA vragen samenhangen met variabelen waarvan het aannemelijk is dat zij het combineren van arbeid en zorg moeilijker maken. Hoewel de NEA-vragen niet specifiek vragen naar het combineren van arbeid en *zorg*, geven de vragen hier dus wel een *indicatie* van. Dit is een eerste aanwijzing dat de NEA vragen geschikt zijn om te dienen als een indicator voor het hebben van problemen met het combineren van arbeid en zorg.

3.3 **Veldonderzoek**

In het veldonderzoek zijn 500 respondenten van NEA 2010 opnieuw benaderd met een vragenlijst. Hiervan zijn er 255 aan de vragenlijst begonnen (51%) en hebben 208 personen de vragenlijst helemaal ingevuld (42% van het totaal). Bij 194 personen is de vragenlijst helemaal ingevuld én komt het geslacht overeen met het geslacht in de NEA 2010. Van deze personen nemen wij aan dat de vragenlijst en de NEA 2010 door dezelfde persoon zijn ingevuld en kunnen dus ook de eerder gegeven antwoorden met de huidige enquête in verband worden gebracht.

Wanneer gaan respondenten het combineren van werk en privé als problematisch ervaren.

(tabel 1a en b in bijlage D; steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst).

Iets meer dan 18% van de respondenten geeft aan het (zeer) eens te zijn met de stelling 'Ik heb moeite met het combineren van mijn werk en de zorg voor gezin, partner en directe familie'. Van deze respondenten geeft 20% aan dat het daarbij om een structureel probleem gaat, terwijl 71% incidenteel problemen ervaart. Als deze vragen aan de twee NEA vragen en aan de set alternatieve vragen worden gerelateerd blijkt dat vooral werknemers die vaak of zeer vaak WTI/TWI hebben problemen ervaren. Dit geldt zowel voor de NEA vragen als voor de alternatieve vragen.

Hoe hangen de NEA vragen en de alternatieve set vragen samen en wat is de stabiliteit van de NEA vraag.

(tabel 2-4 en tabel 2a en 2b in bijlage D; steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst).

Volgens de NEA vragen heeft 8,2% van de werknemers vaak of zeer vaak te maken met WTI en 1,4% vaak of zeer vaak met TWI, terwijl het volgens de alternatieve vragen gaat om respectievelijk 15,9% en 3,4%. Als er één samengestelde maat voor WTI en/of TWI wordt gemaakt heeft, volgens de NEA vragen 8,7% van de werknemers hier last van en volgens de alternatieve vragen 16,3% van de werknemers.

Tabel 2 tot en met 4 laten de mate van overeenstemming zien tussen de twee NEA vragen en de twee alternatieve vragen. Hieruit blijkt dat er sprake is van een redelijke mate van overlap is tussen de twee maten. Dit komt met name omdat de meeste mensen geen WTI of TWI ervaren. Bij 89% van de respondenten is er overeenstemming tussen de WTI gemeten met de NEA vraag en de WTI gemeten

met de alternatieve vraag (tabel 2) Daarnaast is er bij 97% van de respondenten overeenstemming tussen de TWI gemeten met de NEA vraag en de TWI gemeten met de alternatieve vraag (tabel 3). Bij een gecombineerde maat voor TWI en WTI blijkt bij 88,4% van de respondenten de NEA overeen te komen met de alternatieve vraag (tabel 4).

Tabel 2 Mate van overeenstemming tussen WTI gemeten met de NEA vraag en de alternatieve vraag

WTI				
		Alternatieve vraag		Totaal
		Nee, nooit- Ja enkele keer	Ja, vaak - zeer vaak	
NEA vraag	Nee, nooit- Ja enkele keer	82,7%	9,1%	91,8%
	Ja, vaak - zeer vaak	1,4%	15,9%	8,2%
Totaal		84,1%	15,9%	100,0%

Tabel 3 Mate van overeenstemming tussen TWI gemeten met de NEA vraag en de alternatieve vraag

TWI				
		Alternatieve vraag		Totaal
		Nee, nooit- Ja enkele keer	Ja vaak-zeer vaak	
NEA vraag	Nee, nooit- Ja enkele keer	96,2%	2,4%	98,6%
	Ja, vaak- zeer vaak	0,5%	1,0%	1,4%
Totaal		96,6%	3,4%	100,0%

Tabel 4 Mate van overeenstemming tussen WTI en/of TWI gemeten met de NEA vraag en de alternatieve vraag

WTI en/of TWI				
		Alternatieve vraag		Totaal
		Nee, nooit- Ja enkele keer	Ja vaak-zeer vaak	
NEA vraag	Nee, nooit- Ja enkele keer	81,7%	9,6%	91,3%
	Ja, vaak- zeer vaak	1,9%	6,7%	8,7%
Totaal		83,7%	16,3%	100,0%

De correlaties tussen de twee NEA vragen en de alternatieve set vragen zijn niet erg hoog. Over het algemeen wordt aangenomen dat de correlatie tussen twee maten goed is als deze boven de 0,7 is, tussen de 0,5 en 0,7 als matig en daar onder zwak. De correlaties tussen de twee NEA vragen en de alternatieve set vragen varieert tussen de 0,41 en de 0,65 en kunnen dus als matig tot zwak beschouwd worden. Het lijkt er echter op dat respondenten vragen over WTI/TWI sowieso niet heel consequent beantwoorden. De correlatie tussen de twee NEA vragen in 2010 en 2011 is, zelfs als respondenten aangeven dat dit stabiel is geweest, 0,48 voor WTI en 0,38 voor TWI.

Al met al identificeren de verschillende vragen niet (precies) dezelfde groepen werknemers, maar er is wel overlap. Daarbij lijken de met de NEA gemeten

percentages een onderschatting te geven van het percentage werknemers dat problemen ervaart.

Welke risicogroepen voor WTI/TWI worden er op basis van de twee NEA vragen en de set alternatieve vragen onderscheiden? Zijn dit de zelfde groepen en zijn dat de risicogroepen waar problemen verwacht kunnen worden?

(Tabel 5 en tabel 3a en 3b in bijlage D; steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst/ alle respondenten die aan de NEA 2010 gekoppeld konden worden).

Tabel 5 geeft een samenvattend overzicht van welke risicogroepen er door de verschillende vragen worden geïdentificeerd (de uitgebreide resultaten staan in tabel 3a en b van bijlage D). Gezien het lage percentage respondenten dat, met name in de NEA, TWI en WTI heeft is zijn niet alleen groepen met een significant hoger percentage WTI/TWI weergegeven, maar ook groepen met een niet significant maar wel relevant hoger percentage WTI/TWI. Over het algemeen is het beeld dat door de twee sets vragen wordt geschetst vergelijkbaar; vrouwen respondenten met kinderen (en dus ook werknemers in die leeftijdscategorie), en werknemers die veel tijd aan werk, zorg of huis(houden) besteden. Ook respondenten die onvoldoende flexibiliteit in hun verloop of werktijden ervaren hebben vaker last van WTI/TWI.

Op twee punten lijken de risicogroepen van elkaar te verschillen: de NEA vragen wijzen de werknemers waarvan de partner in 2010 een baan had (en mogelijk nog steeds) aan als risicogroep. Volgens de alternatieve vragen is het al dan niet hebben van een partner met baan niet belangrijk. Daarentegen laten de alternatieve vragen zien dat de financiële positie van het huishouden belangrijk is. Mogelijk komt dit ook door het geringe aantal respondenten dat WTI/TWI heeft. Uit het deskonderzoek bleek immers dat TWI/WTI gemeten met de NEA vragen *wel* samen hangt met de financiële situatie.

Tabel 5 Risicogroepen voor WTI/TWI volgens de NEA vragen en de alternatieve vragen. Zowel groepen met significante hogere WTI/TWI als groepen met een niet significant maar wel relevant hoger percentage WTI/TWI

	NEA vragen			Alternatieve vragen		
	WTI	TWI	WTI en/of TWI	WTI	TWI	WTI en/of TWI
Vrouwen	x		x	x		
25-34 jaar	x		x	x		x
35-44 jaar					x	x
Huishouden met kinderen	x		x	x	x	x
Veel uren besteed aan werk			x	x		x
Veel uren besteed aan zorg	x	x	x	x	x	x
Veel uren besteed aan huis en huishouden	x		x	x		
Veel uren besteed totaal	x	x	x	x	x	x
Partner betaald werk in 2010	x		x			
Financiële situatie slecht (Komt veel geld tekort)				x	x	x
Financiële situatie matig (Komt precies rond)				x		x

	NEA vragen			Alternatieve vragen		
Soms zelf bepalen wanneer er verlof wordt genomen	x	x	x		x	
Ontevreden zelf bepalen van werktijden	x		x	x	x	x
Ontevreden met de reistijd/afstand naar het werk		x		x		x
Werk belemmerd door leefstijl/gedrag in vrije tijd		x			x	
Werk belemmerd door zorg		x	x	x	x	x

Geven werknemers die WTI/TWI ervaren ook vaker aan belemmeringen in het combineren van arbeid en zorg te ervaren? En voor welke belemmeringen geldt dat vooral? Ervaren werknemers ook positieve effecten van het combineren van werk en privé?

(tabel 4 in bijlage D; steekproef: alle respondenten met WTI en/of TWI).

Over het algemeen geven werknemers die WTI/TWI ervaren vaker aan problemen te hebben dan werknemers zonder WTI/TWI. Dit geldt zowel voor de twee NEA vragen als voor de set alternatieve vragen. Ook het type probleem verschilt niet tussen respondenten met WTI/TWI gemeten met de NEA vragen en respondenten met WTI/TWI gemeten met de alternatieve vragen. Het type problemen hangt wel van af of werknemers WTI of TWI ervaren. De vaakst genoemde belemmering onder werknemers die WTI ervaren is dat zij minder goede zorg kunnen verlenen doordat zij in gedachten nog bij het werk zijn. De vaakst genoemde belemmering bij werknemers die TWI ervaren is dat zij door de zorg die zij verlenen minder goed werk kunnen leveren. Als gekeken wordt naar de gecombineerde WTI/TWI vraag is de vaakst genoemde reden bij respondenten volgens zowel de NEA als de alternatieve vragen dat werknemers minder goede zorg kunnen verlenen doordat zij in gedachten nog bij het werk zijn.

Als wordt gekeken naar de antwoorden op de open vraag naar het soort problemen lijkt dit niet helemaal overeen te komen. Figuur 1 geeft een wordcloud² van de antwoorden op de open vraag. Hieruit blijkt duidelijk dat vooral tijd een probleem is bij het combineren van werk en privé.

² Een wordcloud is een grafische weergave van de letterlijke antwoorden op de vragen. De grootte van het woord in de wordcloud is een maat voor hoe vaak een woord gebruikt is. De antwoorden van de respondenten zijn hiervoor wel enigszins opgeschoond. Zo wordt er bijvoorbeeld voor gezorgd dat alleen het woord *tijd* en niet *tijd* en *tijden* in de wordcloud voorkomen

meer aanpassingen gedaan. Dit geldt zowel voor aanpassingen in de thuissituatie als voor aanpassingen in de werksituatie.

Ook hebben werknemers die WTI/TWI rapporteren vaker gebruik gemaakt van de verschillende verlofregelingen die de wet Arbeid en Zorg biedt: ouderschapsverlof, calamiteiten verlof; kortdurend zorgverlof en langdurig zorgverlof. Ook hier geldt dat er zowel vaker als van meer verschillende regelingen gebruik is gemaakt.

3.3.1 *Conclusie veldonderzoek*

De conclusie van het veldonderzoek is dat de twee NEA vragen en de set alternatieve vragen niet *precies* dezelfde risicogroepen identificeren, maar dat het beeld wel zeer vergelijkbaar is.

Door de vragen te dichotomiseren in 'nee/af en toe' versus 'vaak tot zeer vaak' kunnen zowel de twee NEA vragen, als de alternatieve vragen, een groep respondenten identificeren die structureel problemen ervaart met het combineren van arbeid en zorg. Dit levert echter geen perfecte match op tussen de WTI/TWI gemeten met de twee NEA vragen en WTI/TWI gemeten met de alternatieve vragen. De alternatieve vragen identificeren een grotere groep.

Ondanks dat het percentage werknemers met WTI/TW niet exact overeenkomt, lijken de twee NEA vragen en de alternatieve vragen wel redelijk dezelfde risicogroepen te identificeren. Dit lijken ook de groepen te zijn waar gevoelsmatig problemen verwacht worden. Door de kleine aantallen werknemers met WTI/TWI is het beeld echter niet volledig eenduidig.

Werknemers met WTI en/of TWI ervaren vaker problemen met het combineren van arbeid en zorg. Werknemers die WTI ervaren geven vaker aan dat het voornaamste probleem is dat het werk de zorg beïnvloedt, werknemers die TWI ervaren geven vaker aan dat de zorg het werk beïnvloedt. Daarbij zit geen verschil tussen de NEA maat en de alternatieve maat. Werknemers met WTI/TWI hebben ook iets gedaan om werk en privé beter met elkaar te kunnen combineren. Zij hebben (daarvoor) vaker gebruik gemaakt van de verschillende verlofregelingen.

4 Concluderend

Het doel van dit onderzoek was om na te gaan of de huidige NEA module 'Werk en thuis' geschikt is om als een, in de Rijksbegroting op te nemen indicator, 'Arbeid en Zorg', te dienen, of dat er voor dat doel betere vragen beschikbaar zijn.

De resultaten laten zien dat er momenteel geen kant en klaar beschikbare vragen zijn die duidelijk beter zijn dan de twee NEA vragen. De resultaten van de analyses naar de constructvaliditeit van de NEA vragen laten zien dat de NEA vragen samenhangen met variabelen waarvan het aannemelijk is dat zij het combineren van arbeid en zorg moeilijker maken. Hoewel de NEA vragen niet nadrukkelijk vragen naar het combineren van arbeid en zorg lijken zij wel als indicator hiervoor te kunnen dienen.

In het veldonderzoek is nader gekeken naar de relatie tussen de antwoorden op de NEA vraag en problemen hebben met het combineren van arbeid en zorg. Ook is er een alternatieve vraag meegenomen. De resultaten hiervan laten zien dat door de vragen te dichotomiseren (in 'nee/af en toe' versus 'vaak tot zeer vaak') beide sets vragen, een groep respondenten identificeren die structureel problemen ervaart met het combineren van arbeid en zorg. Wel zijn er duidelijke verschillen in het percentage werknemers met WTI/TWI dat door de NEA vragen en de alternatieve vragen wordt geïdentificeerd. Omdat er geen 'gouden standaard' is kan niet worden aangegeven of de NEA vragen tot een onderschatting leiden of de alternatieve vragen een overschatting geven van het aandeel werknemers dat WTI/TWI ervaart. Gekeken naar wie er WTI/TWI ervaren (de risicogroepen) en wat voor problemen werknemers met WTI/TWI ervaren lijken er weinig tot geen verschillen te zijn tussen WTI/TWI gemeten met de NEA vragen en WTI/TWI gemeten met de alternatieve vragen. Ondanks dat de NEA vragen niet specifiek naar het combineren van arbeid en zorg vragen, lijkt gebruik van de NEA vragen daarmee niet tot substantieel andere (beleids)conclusies te leiden dan gebruik van een vraag die wel specifiek ingaat op het combineren van arbeid en zorg. Ook de resultaten van het veldonderzoek wijzen er dus op dat de huidige NEA vragen geschikt lijken om als indicator voor het hebben van problemen met het combineren van arbeid en zorg te dienen.

In het veldonderzoek ontlopen de resultaten twee NEA vragen de alternatieve set vragen elkaar niet veel. Ook de alternatieve maten lijken daarmee op het eerste gezicht geschikt als indicator voor het hebben van problemen met het combineren van arbeid en zorg. Als de alternatieve vragen langs de in het desk onderzoek gehanteerde criteria worden gehouden scoort deze set vragen negen punten. Het enige criterium waar de alternatieve vragen slechter op scoort dan de NEA vragen is de validiteit van de vragen. De NEA vragen zijn gevalideerd, de alternatieve vragen niet.

Naast de validiteit kent de NEA een tweede voordeel, namelijk de beschikbaarheid van trendgegevens. Op basis van de NEA vragen is voor de periode 2005-2010 al bekend hoe hoog het percentage werknemers is dat problemen heeft met het combineren van arbeid en zorg. Er is dus al bekend of hier in het verleden (grote) veranderingen in hebben opgetreden of dat dit percentage vrij stabiel is. Dit maakt het in de toekomst makkelijker om aan te geven of veranderingen worden

veroorzaakt door beleidsmaatregelen of door toevallige veranderingen in dit percentage.

Het advies is daarom om de NEA module 'Werk en thuis', gedichotomiseerd in nooit/af en toe versus vaak tot zeer vaak, te gebruiken als indicator 'Arbeid en Zorg'.

5 Literatuur

CBS (2010) Enquête Beroepsbevolking (EBB) 2010B Vraagteksten en schema's CAPI/CATI vragenlijst. CBS

Cheng, B.S., Chou, L.F., Wu, T.Y., et. al. (2004). Paternalistic leadership and subordinate responses : Establishing a leadership model in Chinese organizations. *Asian Journal of Social Psychology*, 7, 89-117.

Cuelenaere, B., Brands, D. & Chotkowski. Arbeid, M. (2009) Zorg op de Werkvloer: onderzoek naar arrangementen voor ouders en manatzorgers: knelpunten en mogelijkheden. RWI

Delameilleure, T. (2010) De relatie tussen paternalistisch leiderschap en werk-familie conflict: een onderzoek. Universiteit Gent

Fox, M.L. & D.J. Dwyer (1999). An investigation of the effects of time and involvement in the relationship between stressors and work-family conflict. *Journal of Occupational Health Psychology*, 4, 164-174

Geurts, S.A.E., Taris, T.W., Kompier, M.A.J., Dijkers, J.S.E., Hooff, M.L.M. van, & Kinnunen, U.M. (2005). Work home interaction from a work psychological perspective: Development and validation of a new questionnaire, the SWING. *Work & Stress*, 19 (4), 319-339.

Koppes L.L.J., Vroome E.E.M. de, Mol M.E.M., Janssen B.J.M. & Bossche S.N.J. van den (2011). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2010: Methodologie en globale resultaten. Hoofddorp, TNO.

Miggiels M. (2007) De combinatie van werk en thuis Ervaringen van individuele medewerkers in kleine én grote organisaties nader bekeken Universiteit van Tilburg.

Mulder B. (2009). Positief organisatiegedrag stimuleren door een ondersteunende cultuur. De relatie tussen werk/privécultuur en organisatiegedrag van werknemers en de rol die werk/privé balans hierbij speelt. Universiteit van Utrecht

SCP (2000) De kunst van het combineren. Taakverdeling onder partners. Saskia Keuzenkamp en Erna Hooghiemstra (red.) SCP: Den Haag

Theunissen C. (2010) Spelen persoonlijkheidsfactoren een rol bij de werk/privé verrijking en interferentie? De mediërende rol van bevlogenheid en workaholisme Gemeten met een in Nederland nieuwe werk/privé schaal. Universiteit Utrecht.

Bijlage A Deskonderzoek

Tabel 1 Overzicht van de kwaliteitscriteria en scoringsmogelijkheden

criterium	Scoring		
Validiteit	0 getoetst en niet valide	1 niet getoetst/onbekend	2 getoetst en valide
Over te nemen		1 moet aangepast	2 ongewijzigd over te nemen
Uitkomst	0 andere uitkomstmaat	1 (om te rekenen in) een percentage werknemers dat last heeft van WTI/TWI	
Doelgroep	0 werkgevers	1 werknemers	
Interferentierichting		1 alleen werk-thuis of thuis-werk interferentie	2 werk-thuis én thuis werk interferentie
Aansluiting definitie SZW	1 punt elk als ingesloten worden (a) kinderen (b) partner (3) familie 1 punt aftrek voor andere personen (inclusief zelf)		

Tabel 2. Overzicht van de gevonden vragenlijsten.

Survey Work-Home Interaction Nijmegen-SWING (gevonden in Miggiels 2007; oorspronkelijk Geurts e.a. 2005)

Workplace and employee opinion' vragenlijsten (Cheng et.al. 2004)

	vragenlijst	Vraag	Antwoordmogelijkheden
1	Arbeid en Zorg op de Werkvloer (Culenaere e.a. 2009)	Wat is de belangrijkste reden voor het bedrijf om aandacht te besteden aan de mogelijkheid om arbeid en (mantel)zorg makkelijker te combineren?	<ul style="list-style-type: none"> • Behoeft van zittend personeel aan dit type regelingen en afspraken Pluspunt bij de werving van nieuw personeel (imago van Bedrijf) • Bedrijf hecht waarde aan zorgtaken en het combineren van arbeid en zorg • Anticiperen op wensen van werknemers van de toekomst • Anders, namelijk • Zegt niet/weet niet
2	EBB 2010, Blok Regeling Werktijden (CBS, 2010)	Kunt u in deze werkkring minimaal één uur later beginnen of eerder weg gaan wegens familieomstandigheden?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meestal wel mogelijk [Meestal] 2. Zelden mogelijk [Zelden] 3. Nooit [Nooit]
3	Werk-prive balans, werknemer vragen, gebaseerd op de SWING (Mulder 2009)	<p>Hoe vaak komt het voor dat:</p> <p><i>negatieve WHI</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. u moeilijk aan uw verplichtingen thuis kunt voldoen omdat u in gedachten steeds met uw werk bezig bent? 2. u weinig geniet van uw partner/familie/vrienden omdat u over het werk piekert? 3. uw werktijden het moeilijk maken om aan uw verplichtingen thuis te voldoen? <p><i>positieve WHI</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. u door een succesvolle dag op uw werk goedgehumeurd thuis komt waardoor de sfeer thuis positief beïnvloed wordt? 5. u na een prettige werkdag/week meer zin heeft om met uw partner/familie/vrienden activiteiten te ondernemen? 6. u zich thuis beter aan afspraken houdt, omdat dat op het werk ook van u gevraagd wordt? 	<p>Schaal</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 = (Bijna) nooit 2 = Zelden 3 = Soms 4 = Vaak 5 = (Bijna) altijd

vragenlijst	Vraag	Antwoordmogelijkheden
	<p><i>negatieve HWI</i></p> <p>7. u weinig plezier heeft in uw werk omdat u over uw thuissituatie piekert?</p> <p>8 dat u zich moeilijk kunt concentreren op uw werk omdat u zich druk maakt over zaken in uw thuissituatie?</p> <p>9. dat uw verplichtingen thuis het moeilijk maken om uw werk goed uit te voeren?</p> <p><i>positieve HWI</i></p> <p>10. dat u na een gezellig weekend thuis met meer zin uw werk uitvoert?</p> <p>11. dat u na vrije tijd met uw partner/familie/ vrienden goedgehumeurd op uw werk komt, waardoor de sfeer positief wordt beïnvloed?</p> <p>12. u op uw werk beter uw verantwoordelijkheden nakomt, omdat u dat thuis ook moet doen</p>	
4 Werk privé interferentie en werk privé verrijking (Theunissen 2010)	<p>Hoe vaak zijn de volgende uitspraken bij u van toepassing geweest gedurende de afgelopen drie maanden?</p> <p>1) Ik kom te moe van het werk af om nog dingen te doen die ik graag zou willen doen.</p> <p>2) Mijn werk maakt het moeilijk om mijn privé leven, zoals ik dat graag zou willen, vol te houden.</p> <p>3) Door de eisen die op het werk worden gesteld negeer ik vaak mijn persoonlijke behoeften.</p> <p>4) Mijn privé leven lijdt onder het werk.</p> <p>5) Ik mis belangrijke activiteiten buiten het werk, vanwege de grote hoeveelheid tijd die ik aan het werk spendeer.</p> <p>6) Mijn privé leven kost mij de energie die ik eigenlijk nodig heb om mijn werk te kunnen doen.</p> <p>7) Mijn werk lijdt onder alles wat in mijn privé leven gaande is.</p> <p>8) Ik zou meer tijd aan mijn werk spenderen als het niet al gespendeerd zou worden voor alles wat er gaande is in mijn privé leven.</p> <p>9) Ik ben te moe om effectief te zijn op het werk door de dingen die gaande zijn in mijn privé leven.</p> <p>10) Wanneer ik op het werk ben maak ik mij zorgen over dingen die ik buiten het werk moet doen.</p> <p>11) Ik vind het moeilijk om mijn werk af te krijgen, omdat mijn gedachten tijdens het werk bij privé zaken zijn.</p>	<p>Schaal</p> <p>1 = (Bijna) nooit</p> <p>2 = Zelden</p> <p>3 = Soms</p> <p>4 = Vaak</p> <p>5 = (Bijna) altijd</p>

vragenlijst	Vraag	Antwoordmogelijkheden
	<p>12) Mijn werk geeft mij de energie om activiteiten buiten het werk, die belangrijk voor mij zijn, uit te kunnen voeren.</p> <p>13) Door mijn werk ben ik thuis in een betere stemming.</p> <p>14) De dingen die ik op het werk doe helpen mij thuis met het omgaan van persoonlijke en praktische problemen.</p> <p>15) Op het werk ben ik in een betere stemming door alles wat er gaande is in mijn privé leven.</p> <p>16) Mijn privé leven geeft mij de energie om mijn werk te kunnen doen.</p> <p>17) Mijn privé leven helpt mij ontspannen en geeft mij het gevoel dat ik voor de volgende dagen er weer tegen aan kan op het werk.</p>	
<p>5 Survey Work-Home Interaction Nijmegen-SWING (gevonden in Miggiels 2007; oorspronkelijk Geurts e.a. 2005)</p>	<p><i>Hoe vaak komt het voor dat...</i></p> <p>Negatieve WHI</p> <ul style="list-style-type: none"> • uw werktijden het moeilijk maken om aan uw verplichtingen thuis te voldoen? • u zoveel werk te doen heeft dat u niet toekomt aan uw hobby's? • u door uw werk geen energie heeft om met uw partner/familie/vrienden leuke dingen te doen? • de eisen die uw werk aan u stelt het moeilijk maken u thuis ontspannen te voelen? • uw werk tijd in beslag neemt die u liever aan uw partner/ familie/vrienden zou besteden? <p>Negatieve HWI</p> <ul style="list-style-type: none"> • uw thuissituatie irritaties veroorzaakt die u op uw collega's op het werk afreageert? • u zich moeilijk kunt concentreren op het werk, omdat u zich druk maakt over zaken in uw thuissituatie? • uw prestaties op het werk verminderen door problemen met uw partner/familie/vrienden? • u geen zin heeft om aan het werk te gaan vanwege problemen met uw partner/familie/vrienden? <p>Positieve WHI</p> <ul style="list-style-type: none"> • u thuis beter uw verantwoordelijkheden nakomt, omdat u dat op uw werk ook geleerd heeft? • u na een plezierige werkdag/week meer zin heeft om met uw partner/ 	<p>Schaal</p> <p>1 = Nooit</p> <p>2 = Zelden</p> <p>3 = Soms</p> <p>4 = Vaak</p> <p>5= Altijd</p>

vragenlijst	Vraag	Antwoordmogelijkheden
	<p>familie/vrienden activiteiten te ondernemen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • u thuis beter functioneert in omgang met uw partner/ familie/vrienden door dingen die u op het werk leert? • u zich thuis beter aan afspraken houdt, omdat dat op het werk ook van u gevraagd wordt? <p>Positieve HWI</p> <ul style="list-style-type: none"> • u op uw werk efficiënter met uw tijd omgaat, omdat u de tijd thuis ook goed moet indelen? • u zich op het werk beter aan afspraken houdt, omdat dat thuis ook van u gevraagd wordt? • u met meer zelfvertrouwen uw werk uitvoert, omdat u alles thuis goed geregeld heeft? • u op uw werk beter uw verantwoordelijkheden nakomt, omdat u dat thuis ook moet doen? 	
6 NEA 2010 Kopje 17 Werk en thuis (Koppes et al, 2011)	<p>Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk</p> <p>Mist of verwaarloost u familie- en gezinsverantwoordelijkheden?</p>	<p>Schaal</p> <p>Nee, nooit</p> <p>Ja, een enkele keer</p> <p>Ja, vaak</p> <p>Ja, zeer vaak</p>
7 Workplace and employee opinion vragenlijsten (gevonden in Delameilleure 2010, oorspronkelijk Cheng et.al. 2004)	<p>Mijn werk houdt me meer van familieactiviteiten dan ik zou willen.</p> <p>De tijd die ik aan mijn werk moet besteden weerhoudt mij ervan om gelijk bij te dragen aan huishoudelijke verantwoordelijkheden en activiteiten.</p> <p>Ik mis familieactiviteiten vanwege de tijd die ik moet spenderen aan werkverantwoordelijkheden.</p> <p>Wanneer ik thuis kom van mijn werk ben ik vaak te uitgeput om nog deel te nemen aan familie activiteiten/verantwoordelijkheden.</p>	<p>1= Volledig oneens</p> <p>2= Oneens</p> <p>3= Eerder oneens</p> <p>4= Eerder eens</p> <p>5= Eens</p> <p>6= Volledig eens</p>

vragenlijst	Vraag	Antwoordmogelijkheden
	<p>Ik ben vaak emotioneel uitgeput wanneer ik thuiskom van het werk, dat ik niet meer in staat ben een bijdrage te leveren tot mijn familie.</p> <p>Vanwege alle druk op het werk ben ik soms bij het thuiskomen te gestrest om nog zaken te doen die ik graag doe.</p> <p>Mijn werk weerhoudt mij meer van hobby's/interesses/vrienden dan ik zou willen.</p> <p>De tijd die ik aan het werk toewijdt, weerhoudt mij van mijn hobby's/interesses/vrienden.</p> <p>Ik moet mijn hobby's/interesses/vrienden missen vanwege de grote hoeveelheid tijd die ik besteed aan werkverantwoordelijkheden.</p> <p>Wanneer ik vrijaf heb op het werk ben ik vaak te uitgeput om deel te nemen aan mijn hobby's/interesses/vrienden.</p> <p>Ik ben vaak zo emotioneel uitgeput dat wanneer ik vrijaf heb op het werk ik niet kan deelnemen aan mijn hobby's/interesses/vrienden.</p> <p>Vanwege alle druk op het werk, ben ik soms te gestrest om te genieten van mijn hobby's/interesses/vrienden.</p>	
Niet gebruikte vragenlijst		
De kunst van het combineren (SCP, 2000)	Belang werk ten opzichte van gezin	Het is goed om je leven thuis door te brengen en niet mee te doen aan de jacht, omhoog de economisch ladder op
		Ik zou graag een toppositie willen bekleden
		Ik ben bereid mijn familie wat tekort te doen om carrière te maken
		Ik heb in mijn beroep hoge doelen voor mezelf gesteld

Bijlage B Construct validiteit

Achtergrondkenmerken

				Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=113.738]		Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=112.689]	
		N:	%:	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak
Totaal		113.738		90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Jaar	2005	23.036	20%	90,4%	9,6%	98,0%	2,0%
	2007	22.637	20%	89,9%▼	10,1%▲	98,1%	1,9%
	2008	21.898	19%	90,8%▲	9,2%▼	98,1%	1,9%
	2009	22.529	20%	90,0%▼	10,0%▲	97,8%	2,2%
	2010	23.638	21%	90,8%▲	9,2%▼	97,7%▼	2,3%▲
	Totaal	113.738	100%	90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Leeftijd [Methodetrendbreuk '07/'08/'09/'10]	· 15-24 jaar	15.124	13%	93,4%▲▲▲	6,6%▼▼▼	98,5%▲▲▲	1,5%▼▼▼
	· 25-34 jaar	25.042	22%	90,1%	9,9%	97,8%	2,2%
	· 35-44 jaar	29.731	26%	88,8%▼▼▼	11,2%▲▲▲	97,5%▼▼▼	2,5%▲▲▲
	· 45-54 jaar	27.780	24%	89,9%▼▼▼	10,1%▲▲▲	97,9%	2,1%
	· 55-64 jaar	16.061	14%	91,9%▲▲▲	8,1%▼▼▼	98,4%▲▲▲	1,6%▼▼▼
	Totaal	113.738	100%	90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Heeft u momenteel één of meerdere betaalde banen?	· Eén betaalde baan	85.780	95%	90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
	· Meerdere betaalde banen	4.668	5,2%	90,0%	10,0%	97,8%	2,2%
	Totaal	90.448	100%	90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Heeft uw partner een betaalde baan? [Mogelijke methodetrendbreuk '08/'09]	· Ja, heeft betaalde baan	55.482	63%	90,9%▲▲▲	9,1%▼▼▼	98,2%▲▲▲	1,8%▼▼▼
	· Nee, heeft geen betaalde baan	11.437	13%	87,5%▼▼▼	12,5%▲▲▲	96,7%▼▼▼	3,3%▲▲▲
	· Geen partner	20.620	24%	90,5%	9,5%	98,0%	2,0%
	Totaal	87.539	100%	90,4%	9,6%	98,0%	2,0%
Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw	· Komt veel geld tekort	1.081	4,6%	78,9%▼▼▼	21,1%▲▲▲	91,9%▼▼▼	8,1%▲▲▲
	· Komt een beetje geld tekort	3.618	15%	89,2%▼▼▼	10,8%▲▲▲	96,6%▼▼▼	3,4%▲▲▲

				Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=113.738]		Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=112.689]	
huishouden?	· Komt precies rond	6.162	26%	91,3%	8,7%	97,8%	2,2%
	· Houdt een beetje geld over	10.117	43%	92,4%▲▲▲	7,6%▼▼▼	98,6%▲▲▲	1,4%▼▼▼
	· Houdt veel geld over	2.423	10%	90,5%	9,5%	98,1%	1,9%
	Totaal	23.400	100%	90,8%	9,2%	97,7%	2,3%

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages. Symbolen zijn alleen gebaseerd op significantie, niet op effectgrootte.

Werklast thuis

				Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=113.738]		Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=112.689]	
		N:	%:	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak
Totaal		113.738		90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Hoe is uw huishouden samengesteld? [Mogelijke methodetrendbreuk '08/'09]	· Gehuwd/samenwonend zonder kinderen	32.311		29%	91,4%▲▲▲	8,6%▼▼▼	98,4%▲▲▲
	· Gehuwd/samenwonend mét kinderen	49.395		44%	89,6%▼▼▼	10,4%▲▲▲	97,6%▼▼▼
	· Eénouder-huishouden	4.005		3,5%	85,4%▼▼▼	14,6%▲▲▲	96,1%▼▼▼
	· Alleenstaand	17.155		15%	89,8%▼▼	10,2%▲▲	98,0%
	· Anders	10.262		9,1%	94,1%▲▲▲	5,9%▼▼▼	98,7%▲▲▲
	Totaal	113.129		100%	90,4%	9,6%	97,9%
aantal uur huishoudelijk werk per week (7 dagen)	· 0 uur	3.796	3,4%	88,5%▼▼▼	11,5%▲▲▲	97,2%▼▼	2,8%▲▲
	· 1-7 uur	33.553	30%	89,9%▼▼▼	10,1%▲▲▲	98,2%▲▲▲	1,8%▼▼▼
	· 8-14 uur	31.850	29%	90,7%▲	9,3%▼	98,2%▲▲▲	1,8%▼▼▼
	· 15-21 uur	14.472	13%	90,7%	9,3%	97,8%	2,2%
	· 22 uur of meer	26.712	24%	90,7%▲	9,3%▼	97,4%▼▼▼	2,6%▲▲▲
	Totaal	110.383	100%	90,4%	9,6%	97,9%	2,1%

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages. Symbolen zijn alleen gebaseerd op significantie, niet op effectgrootte.

Werklast door het werk

				Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=113.738]		Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=112.689]	
		N:	%:	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak
aantal uren overwerk per week (7 dagen)	- geen overwerk	33.270	31%	94,9%▲▲▲	5,1%▼▼▼	98,3%▲▲▲	1,7%▼▼▼
	- 1 uur	14.310	13%	94,6%▲▲▲	5,4%▼▼▼	98,9%▲▲▲	1,1%▼▼▼
	- 2 uur	17.422	16%	92,9%▲▲▲	7,1%▼▼▼	98,6%▲▲▲	1,4%▼▼▼
	- 3 uur	7.124	6,5%	91,8%▲▲▲	8,2%▼▼▼	98,4%▲▲▲	1,6%▼▼▼
	- 4 uur of meer	36.955	34%	83,1%▼▼▼	16,9%▲▲▲	96,9%▼▼▼	3,1%▲▲▲
	Totaal	109.080	100%	90,3%	9,7%	97,9%	2,1%
aantal uren woonwerkverkeer per week (7 dagen)	- 1 uur of minder	16.001	18%	94,0%▲▲▲	6,0%▼▼▼	98,5%▲▲▲	1,5%▼▼▼
	- 1-2 uur	15.965	18%	92,3%▲▲▲	7,7%▼▼▼	98,3%▲▲▲	1,7%▼▼▼
	- 2-3 uur	13.533	15%	91,2%▲▲▲	8,8%▼▼▼	98,0%	2,0%
	- 3-4 uur	10.616	12%	90,1%	9,9%	98,0%	2,0%
	- 4-5 uur	10.762	12%	89,9%▼	10,1%▲	97,9%	2,1%
	- 5 uur of meer	20.594	24%	86,1%▼▼▼	13,9%▲▲▲	97,3%▼▼▼	2,7%▲▲▲
Totaal	87.472	100%	90,4%	9,6%	98,0%	2,0%	
aantal contract uren per week (7 dagen)	- 0-8 uur	5.912	5,3%	96,2%▲▲▲	3,8%▼▼▼	98,9%▲▲▲	1,1%▼▼▼
	- 9-16 uur	8.848	7,9%	96,2%▲▲▲	3,8%▼▼▼	98,9%▲▲▲	1,1%▼▼▼
	- 17-24 uur	15.824	14%	94,1%▲▲▲	5,9%▼▼▼	98,7%▲▲▲	1,3%▼▼▼
	- 24-32 uur	17.258	15%	90,9%▲▲	9,1%▼▼	97,9%	2,1%
	- 33 -40 uur	62.546	56%	88,3%▼▼▼	11,7%▲▲▲	97,6%▼▼▼	2,4%▲▲▲
	- 41 uur en meer	1.836	1,6%	75,8%▼▼▼	24,2%▲▲▲	94,8%▼▼▼	5,2%▲▲▲
Totaal	112.225	100%	90,4%	9,6%	97,9%	2,1%	
totale tijdsbesteding aan werk en huishoudelijke taken per dag	- 5 uur of minder	6.648	8,1%	96,7%▲▲▲	3,3%▼▼▼	99,0%▲▲▲	1,0%▼▼▼
	- 5-7 uur	15.012	18%	95,2%▲▲▲	4,8%▼▼▼	99,0%▲▲▲	1,0%▼▼▼
	- 7-8 uur	18.249	22%	93,1%▲▲▲	6,9%▼▼▼	98,6%▲▲▲	1,4%▼▼▼
	- 8-9 uur	17.239	21%	89,5%▼▼▼	10,5%▲▲▲	98,2%▲	1,8%▼
	- 9-11 uur	16.612	20%	84,5%▼▼▼	15,5%▲▲▲	96,7%▼▼▼	3,3%▲▲▲
	- 11 uur of meer	8.317	10%	83,6%▼▼▼	16,4%▲▲▲	95,7%▼▼▼	4,3%▲▲▲
Totaal	82.077	100%	90,3%	9,7%	97,9%	2,1%	

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages. Symbolen zijn alleen gebaseerd op significantie, niet op effectgrootte.

Mogelijkheden tot het combineren van werk en zorg

				Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=113.738]		Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=112.689]	
		N:	%:	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak
Totaal		113.738		90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt? [Methodetrendbreuk '06/'07]	· Ja, regelmatig (in 2007: meestal)	57.037	51%	93,4%▲▲▲	6,6%▼▼▼	98,6%▲▲▲	1,4%▼▼▼
	· Ja, soms	35.544	32%	89,2%▼▼▼	10,8%▲▲▲	97,7%▼▼▼	2,3%▲▲▲
	· Nee	19.154	17%	83,6%▼▼▼	16,4%▲▲▲	96,5%▼▼▼	3,5%▲▲▲
	Totaal	111.736	100%	90,4%	9,6%	98,0%	2,0%
Tevredenheid t.a.v. mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen	· Niet tevreden	7.810	18%	83,1%▼▼▼	16,9%▲▲▲	95,4%▼▼▼	4,6%▲▲▲
	· Tevreden	27.206	61%	92,4%▲▲▲	7,6%▼▼▼	98,5%▲▲▲	1,5%▼▼▼
	· Heel tevreden	9.482	21%	92,4%▲▲▲	7,6%▼▼▼	98,3%▲▲	1,7%▼▼
	Totaal	44.498	100%	90,8%	9,2%	97,9%	2,1%
Tevredenheid t.a.v. mogelijkheid om thuis te werken	· Niet tevreden	11.156	26%	86,9%▼▼▼	13,1%▲▲▲	96,4%▼▼▼	3,6%▲▲▲
	· Tevreden	25.171	60%	92,3%▲▲▲	7,7%▼▼▼	98,5%▲▲▲	1,5%▼▼▼
	· Heel tevreden	5.972	14%	90,5%	9,5%	98,1%	1,9%
	Totaal	42.298	100%	90,7%	9,3%	97,9%	2,1%
Tevredenheid t.a.v. reistijd/afstand naar het werk	· Niet tevreden	5.445	12%	82,9%▼▼▼	17,1%▲▲▲	95,5%▼▼▼	4,5%▲▲▲
	· Tevreden	26.379	59%	92,1%▲▲▲	7,9%▼▼▼	98,3%▲▲▲	1,7%▼▼▼
	· Heel tevreden	13.197	29%	91,6%▲▲▲	8,4%▼▼▼	98,2%▲	1,8%▼
	Totaal	45.022	100%	90,8%	9,2%	97,9%	2,1%

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages. Symbolen zijn alleen gebaseerd op significantie, niet op effectgrootte.

Effecten van problemen met het combineren van arbeid en zorg

				Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=113.738]		Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=112.689]	
		N:	%:	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Nee, nooit- Ja enkele keer	· Ja, regelmatig - zeer vaak
Totaal		113.738		90,4%	9,6%	97,9%	2,1%
Werk wordt belemmerd door uw leefstijl/gedrag in uw vrije tijd	· Nooit/zelden	21.122	91%	91,9%▲▲▲	8,1%▼▼▼	98,3%▲▲▲	1,7%▼▼▼
	· Ongeveer maandelijks	1.580	6,8%	85,5%▼▼▼	14,5%▲▲▲	95,1%▼▼▼	4,9%▲▲▲
	· Ongeveer wekelijks	406	1,7%	74,3%▼▼▼	25,7%▲▲▲	86,9%▼▼▼	13,1%▲▲▲
	· Ongeveer dagelijks	172	0,7%	54,8%▼▼▼	45,2%▲▲▲	79,3%▼▼▼	20,7%▲▲▲
	Totaal	23.280	100%	90,9%	9,1%	97,8%	2,2%
Werk wordt belemmerd door zorg voor een familielid of andere naaste	· Nooit/zelden	20.891	90%	92,1%▲▲▲	7,9%▼▼▼	98,3%▲▲▲	1,7%▼▼▼
	· Ongeveer maandelijks	1.579	6,8%	84,8%▼▼▼	15,2%▲▲▲	96,6%▼▼	3,4%▲▲
	· Ongeveer wekelijks	477	2,0%	77,2%▼▼▼	22,8%▲▲▲	88,4%▼▼▼	11,6%▲▲▲
	· Ongeveer dagelijks	345	1,5%	69,1%▼▼▼	30,9%▲▲▲	82,2%▼▼▼	17,8%▲▲▲
	Totaal	23.291	100%	90,9%	9,1%	97,8%	2,2%

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages. Symbolen zijn alleen gebaseerd op significantie, niet op effectgrootte.

Bijlage C Vragenlijst veld onderzoek

Respondenten kregen via de mail een persoonlijke link. Door op de link te klikken kregen zij de vragenlijst te zien. De ene helft van de respondenten kreeg de vragenlijst precies zoals hieronder is weergegeven. Bij de andere helft van de respondenten zijn de vragen 4 tot en met 6 en 15 tot met 17 omgedraaid.

1. Wat is uw geslacht?

- a. Man
- b. Vrouw

2. Wat is uw huishoudsamenstelling?

- a. Gehuwd zonder thuiswonende kinderen
- b. Gehuwd met thuiswonende kinderen
- c. Samenwonend zonder thuiswonende kinderen
- d. Samenwonend met thuiswonende kinderen
- e. Eén-ouder huishouden
- f. Alleenstaand
- g. Anders

3. Hoeveel uur per week besteedt u normaal gesproken aan:

uur per week

a. werk (inclusief overwerk)	____	uur per week
b. reistijd	____	uur per week
c. zorg voor kinderen	____	uur per week
d. zorg voor partner	____	uur per week
e. zorg voor ouders of andere naaste familieleden	____	uur per week
f. huishoudelijke taken	____	uur per week
g. andere taken in en rond	____	uur per week
h. het huis	____	uur per week

4. Ik heb moeite met het combineren van mijn werk en de zorg voor gezin, partner en directe familie

- a. Zeer oneens
- b. Oneens
- c. Neutraal
- d. Eens
- e. Zeer eens

5. Hoe vaak komt het voor dat u minder tijd of aandacht heeft voor uw werk dan u nodig vindt doordat u moet zorgen voor uw gezin, partner of naaste familie?

- a. Nooit
- b. Een enkele keer
- c. Vaak
- d. Zeer vaak

6. Hoe vaak komt het voor dat u minder tijd of aandacht heeft voor uw gezin, partner of naaste familie dan u nodig vindt doordat u moet werken?

- a. Nooit
- b. Een enkele keer
- c. Vaak
- d. Zeer vaak

Als vraag 5 en vraag 6 met nee beantwoord zijn worden de vragen 7 t/m 9 niet gesteld.

7. Kunt u omschrijven wat voor problemen u ervaart bij het combineren van werk en de zorg voor uw gezin, partner of naaste familie?

8. Om wat voor probleem gaat het hier?

- a. Incidenteel, meestal is het geen probleem, maar als er iets aan de situatie verandert (bijvoorbeeld ziekte of overwerk) treden er problemen op.
- b. Structureel, het speelt (bijna) iedere dag
- c. Anders, namelijk

9. Hoe belemmert uw werk de zorg voor gezin, partner of naaste familie? (meerdere antwoorden mogelijk)

- a. Ik kan door mijn werk minder tijd besteden aan de zorg die ik verleen dan ik zou willen
- b. Ik kan op belangrijke momenten geen zorg verlenen doordat ik moet werken
- c. Ik ben thuis met problemen van het werk bezig
- d. Ik kan minder goede zorg geven doordat mijn aandacht bij mijn werk is
- e. Anders, namelijk
- f. niet van toepassing, de zorg voor gezin, partner of naaste familie belemmert mijn werk niet

10. Hoe belemmert de zorg voor gezin, partner of naaste familie uw werk?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- a. Ik kan door de zorg die ik verleen minder tijd besteden aan mijn werk dan ik zou willen
- b. Ik ben op belangrijke momenten van mijn werk afwezig doordat ik zorg moet verlenen
- c. Ik ben op mijn werk met problemen van thuis bezig
- d. Ik kan minder goed werk leveren doordat mijn aandacht bij mijn thuissituatie is
- e. Anders, namelijk
- f. niet van toepassing, mijn werk belemmert de zorg voor mijn gezin, partner of naaste familie niet

11. Heeft u in de afgelopen 5 jaar in uw werk iets geregeld om het werk (beter) met de zorg voor uw gezin, partner of naaste familie te kunnen combineren?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- a. Ja, minder uren werken
- b. Ja, meer uren werken
- c. Ja, andere dagen/tijden werken
- d. Ja, (deels) thuis gaan werken
- e. Ja, van baan veranderd (minder reistijd)
- f. Ja, van baan veranderd (andere reden)
- g. Ja, gestopt met werken
- h. Ja, anders, namelijk
- i. Nee

12. Heeft u in de afgelopen 5 jaar thuis iets geregeld om het werk (beter) met de zorg voor uw gezin, partner of naaste familie te kunnen combineren? (meerdere antwoorden mogelijk)

- a. Ja, partner minder uren werken
- b. Ja, partner meer uren werken
- c. Ja, partner andere dagen/tijden werken
- d. Ja, partner (deels) thuis gaan werken
- e. Ja, partner van baan veranderd (minder reistijd)
- f. Ja, partner van baan veranderd (andere reden)
- g. Ja, partner gestopt met werken
- h. Ja, zorgtaken uitbesteed
- i. Ja, anders, namelijk
- j. Nee

13. Heeft u in het afgelopen jaar gebruik gemaakt of maakt u op dit moment gebruik van onderstaande regelingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- a. Ja, ouderschapsverlof
- b. Ja, kortdurend zorgverlof
- c. Ja, langdurend zorgverlof
- d. Ja, calamiteiten verlof
- e. Nee

14. Ervaart u positieve effecten van het combineren van werk en de zorg voor uw gezin, partner of naaste familie? (graag zo uitgebreid mogelijk beantwoorden)

15. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?

- a. Nee, nooit
- b. Ja, een enkele keer
- c. Ja, vaak
- d. Ja, zeer vaak

16. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?

- a. Nee, nooit
- b. Ja, een enkele keer
- c. Ja, vaak
- d. Ja, zeer vaak

17. In 2010 zijn bovenstaande vragen ook gesteld. Is er sindsdien iets in de situatie veranderd?

- a. Ja, minder problemen met het combineren van werk en privé
- b. Ja, meer problemen met het combineren van werk en privé
- c. Nee

Dit is het einde van de vragenlijst.
Vergeet u niet op de knop verzenden te drukken?
Hartelijk dank voor uw medewerking.

Bijlage D Resultaten Veldonderzoek.

Tabel 1a Wanneer ervaren respondenten het combineren van werk en privé als problematisch? (NEA vragen; steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst)

	Totaal	Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?				Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?			
		· Nee, nooit	· Ja, een enkele keer	· Ja, vaak	· Ja, zeer vaak	· Nee, nooit	· Ja, een enkele keer	· Ja, vaak	· Ja, zeer vaak
<i>N:</i>	208	93	98	15	2	131	74	1	2
<i>%:</i>		45%	47%	7,2%	1,0%	63%	36%	0,5%	1,0%
Ik heb moeite met het combineren van mijn werk en de zorg voor gezin partner en directe familie [N=208] [% eens-zeer eens]	18,3%	4,3% ▼▼▼	21,4%	73,3% ▲▲▲	100% ▲▲▲	13,0% ▼▼	25,7% ▲	100% ▲	50,0% ↑
Ik heb moeite met het combineren van mijn werk en de zorg voor gezin, partner en directe familie [N=208]									
· Zeer oneens	19,7%	30,1% ▲▲▲	13,3% ▼	0% ▼	0% ↓	23,7% ↑	13,5% ↓	0% ↓	0% ↓
· Oneens	42,3%	49,5% ↑	39,8%	20,0% ↓	0% ↓	43,5%	41,9%	0% ↓	0% ↓
· Neutraal	19,7%	16,1%	25,5% ▲	6,7% ↓	0% ↓	19,8%	18,9%	0% ↓	50,0% ↑
· Eens	15,9%	3,2% ▼▼▼	21,4% ▲	60,0% ▲▲▲	0% ↓	10,7% ▼▼	24,3% ▲	100% ▲	0% ↓
· Zeer eens	2,4%	1,1%	0% ▼	13,3% ▲▲	100% ▲▲▲	2,3%	1,4%	0%	50,0% ▲▲▲
Om wat voor probleem gaat het hier? [N=150]									
· Structureel, het speelt (bijna) iedere dag	20,0%	5,4% ▼	15,6% ↓	73,3% ▲▲▲	100% ▲▲▲	21,6%	16,4%	100% ▲	50,0% ↑
· Incidenteel, meestal is het geen probleem, maar als er iets	70,7%	78,4% ↑	77,1% ▲	20,0% ▼▼▼	0% ▼	67,6%	75,3% ↑	0% ↓	50,0% ↓
· Anders, namelijk	9,3%	16,2% ↑	7,3%	6,7%	0% ↓	10,8%	8,2%	0% ↓	0% ↓
Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.									

Tabel 1b Wanneer ervaren respondenten het combineren van werk en privé als problematisch? (alternatieve vragen; steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst)

	Totaal	Hoe vaak komt het voor dat u minder tijd of aandacht heeft voor uw gezin, partner of naaste familie dan u nodig vindt doordat u moet werken?				Hoe vaak komt het voor dat u minder tijd of aandacht heeft voor uw werk dan u nodig vindt doordat u moet zorgen voor uw gezin, partner of naaste familie?			
		· Nooit	· Een enkele keer	· Vaak	· Zeer vaak	· Nooit	· Een enkele keer	· Vaak	· Zeer vaak
N:	208	51	124	27	6	94	107	6	1
%:		25%	60%	13%	2,9%	45%	51%	2,9%	0,5%
Ik heb moeite met het combineren van mijn werk en de zorg voor gezin partner en directe familie [N=208] [% eens-zeer eens]	18,3%	2,0%▼▼▼	10,5%▼▼▼	70,4%▲▲▲	83,3%▲▲▲	8,5%▼▼▼	21,5%	100%▲▲▲	100%▲
Ik heb moeite met het combineren van mijn werk en de zorg voor gezin, partner en directe familie [N=208]									
· Zeer oneens	19,7%	41,2%▲▲▲	15,3%↓	3,7%▼	0%↓	27,7%▲▲	14,0%▼	0%↓	0%↓
· Oneens	42,3%	41,2%	51,6%▲▲▲	7,4%▼▼▼	16,7%↓	45,7%	42,1%	0%▼	0%↓
· Neutraal	19,7%	15,7%	22,6%	18,5%	0%↓	18,1%	22,4%	0%↓	0%↓
· Eens	15,9%	0%▼▼▼	10,5%▼▼	66,7%▲▲▲	33,3%↑	6,4%▼▼▼	19,6%↑	100%▲▲▲	0%↓
· Zeer eens	2,4%	2,0%	0%▼▼	3,7%	50,0%▲▲▲	2,1%	1,9%	0%	100%▲▲▲
Om wat voor probleem gaat het hier? [N=150]									
· Structureel, het speelt (bijna) iedere dag	20,0%	10,0%↓	7,5%▼▼▼	59,3%▲▲▲	83,3%▲▲▲	18,2%	17,2%↓	66,7%▲▲	100%▲
· Incidenteel, meestal is het geen probleem, maar als er iets	70,7%	70,0%	84,1%▲▲▲	33,3%▼▼▼	0%▼▼▼	68,2%	75,8%↑	16,7%▼▼	0%↓
· Anders, namelijk	9,3%	20,0%↑	8,4%	7,4%	16,7%↑	13,6%↑	7,1%↓	16,7%↑	0%↓
Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.									

Tabel 2a Correlaties NEA vragen en alternatieve vragen (schalen)

Correlatie					
				NEA WTI	Alternatief WTI
NEA WTI	Pearson Correlation	1	,648	,479	,414
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000
	N	208	208	208	208
Alternatief WTI	Pearson Correlation	,648	1	,320	,529
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000
	N	208	208	208	208
NEA TWI	Pearson Correlation	,479	,320	1	,423
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000
	N	208	208	208	208
Alternatief TWI	Pearson Correlation	,414	,529	,423	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	
	N	208	208	208	208

Tabel 2b Correlaties NEA vragen en alternatieve vragen (dichotoom)

		Correlatie					
		NEA WTI	Alternatief WTI	NEA TWI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
NEA WTI	Pearson Correlation	1	,425	,258	,168	,393	,165
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,015	,000	,017
	N	208	208	208	208	208	208
Alternatief WTI	Pearson Correlation	,425	1	,236	,357	,227	,422
	Sig. (2-tailed)	,000		,001	,000	,001	,000
	N	208	208	208	208	208	208
NEA TWI	Pearson Correlation	,258	,236	1	,543	,969	,533
	Sig. (2-tailed)	,000	,001		,000	,000	,000
	N	208	208	208	208	208	208
Alternatief TWI	Pearson Correlation	,168	,357	,543	1	,522	,982
	Sig. (2-tailed)	,015	,000	,000		,000	,000
	N	208	208	208	208	208	208
NEA WTI en/of TWI	Pearson Correlation	,393	,227	,969	,522	1	,511
	Sig. (2-tailed)	,000	,001	,000	,000		,000
	N	208	208	208	208	208	208
Alternatief WTI en/of TWI	Pearson Correlation	,165	,422	,533	,982	,511	1
	Sig. (2-tailed)	,017	,000	,000	,000	,000	
	N	208	208	208	208	208	208

Tabel 3a Risicogroepen voor WTI/TWI (steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst)

		N:	%:	NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
Totaal		208		8,2%	1,4%	15,9%	3,4%	8,7%	16,3%
Wat is uw geslacht?	- Man	104	50%	4,8% ↓	1,0%	9,6% ▼	1,9%	5,8% ↓	9,6% ▼▼
	- Vrouw	104	50%	11,5% ↑	1,9%	22,1% ▲	4,8%	11,5% ↑	23,1% ▲▲
Wat is uw huishoudsamenstelling?	- Gehuwd zonder thuiswonende kinderen	54	26%	3,7% ↓	1,9%	5,6% ▼	0% ↓	5,6%	5,6% ▼
	- Gehuwd met thuiswonende kinderen	78	38%	12,8% ↑	2,6%	24,4% ▲▲	7,7% ▲▲	12,8% ↑	25,6% ▲▲
	- Samenwonend zonder thuiswonende kinderen	17	8,2%	11,8%	0%	17,6%	0% ↓	11,8%	17,6%
	- Samenwonend met thuiswonende kinderen	15	7,2%	6,7%	0%	20,0%	0% ↓	6,7%	20,0%
	- Eén-ouder huishouden	12	5,8%	16,7% ↑	0%	33,3% ↑	8,3% ↑	16,7% ↑	33,3% ↑
	- Alleenstaand	27	13%	0% ↓	0%	0% ▼	0% ↓	0% ↓	0% ▼
	- Anders	5	2,4%	0% ↓	0%	20,0%	0%	0% ↓	20,0%
huishoudsamenstelling als NEA	- gehuwd, samenwonend zonder kinderen	71	34%	5,6%	1,4%	8,5% ▼	0% ↓	7,0%	8,5% ▼
	- gehuwd, samenwonend met kinderen	93	45%	11,8% ↑	2,2%	23,7% ▲▲	6,5% ▲	11,8% ↑	24,7% ▲▲
	- een ouder huishouden	12	5,8%	16,7% ↑	0%	33,3% ↑	8,3% ↑	16,7% ↑	33,3% ↑
	- alleenstaand	27	13%	0% ↓	0%	0% ▼	0% ↓	0% ↓	0% ▼
	- anders	5	2,4%	0% ↓	0%	20,0%	0%	0% ↓	20,0%
huishouden met kinderen	- geen kinderen	103	50%	3,9% ▼	1,0%	6,8% ▼▼▼	0% ▼▼	4,9% ↓	6,8% ▼▼▼
	- kinderen	105	50%	12,4% ▲	1,9%	24,8% ▲▲▲	6,7% ▲▲	12,4% ↑	25,7% ▲▲▲
totale tijdsbesteding aan werk zorg en huishoudelijke taken per dag	- 8 uur of minder	72	35%	4,2% ↓	0%	8,3% ▼	1,4%	4,2% ↓	8,3% ▼
	- 8,1-12uur	83	40%	7,2%	1,2%	9,6% ▼	2,4%	8,4%	10,8% ↓
	- meer dan 12 uur	53	25%	15,1% ▲	3,8% ↑	35,8% ▲▲▲	7,5% ↑	15,1% ↑	35,8% ▲▲▲

		N:	%:	NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
aantal uur besteed aan zorg per week (7 dagen)	- 0 uur	62	30%	3,2% ↓	0%	8,1% ▼	0% ↓	3,2% ↓	8,1% ▼
	- 1-7 uur	42	20%	4,8%	0%	7,1% ↓	2,4%	4,8%	7,1% ↓
	- 8-14 uur	31	15%	9,7%	0%	9,7%	0% ↓	9,7%	9,7% ↓
	- 15-21 uur	20	9,6%	15,0% ↑	5,0% ↑	20,0%	5,0%	20,0% ↑	20,0%
	- 22 uur of meer	53	25%	13,2% ↑	3,8% ↑	34,0% ▲▲▲	9,4% ▲▲	13,2% ↑	35,8% ▲▲▲
aantal uren besteed aan werk per week (7 dagen)	- 0-8 uur	7	3,4%	0% ↓	0%	0% ↓	0%	0% ↓	0% ↓
	- 9-16 uur	5	2,4%	0% ↓	0%	20,0%	20,0% ▲	0% ↓	20,0%
	- 17-24 uur	10	4,8%	0% ↓	0%	0% ↓	0%	0% ↓	0% ↓
	- 24-32 uur	34	16%	5,9%	2,9%	8,8% ↓	2,9%	5,9%	8,8% ↓
	- 33 -40 uur	33	16%	12,1%	3,0%	27,3% ↑	6,1%	15,2% ↑	30,3% ▲
	- 41 uur en meer	119	57%	9,2%	0,8%	16,8%	2,5%	9,2%	16,8%
aantal uur besteed aan huis en huishouden per week (7 dagen)	- 1-7 uur	59	28%	6,8%	1,7%	15,3%	6,8% ↑	6,8%	16,9%
	- 8-14 uur	74	36%	6,8%	1,4%	13,5%	1,4%	8,1%	13,5%
	- 15-21 uur	36	17%	16,7% ▲	2,8%	22,2% ↑	2,8%	16,7% ↑	22,2%
	- 22 uur of meer	39	19%	5,1%	0%	15,4%	2,6%	5,1%	15,4%

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.

Tabel 3b Risicogroepen voor WTI/TWI (steekproef: alle respondenten die aan de NEA 2010 gekoppeld konden)

		N:	%:	NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
Totaal		194		7,7%	1,0%	16,0%	3,1%	8,2%	16,5%
Leeftijd	- 15-24 jaar	6	3,1%	0% ↓	0%	0% ↓	0%	0% ↓	0% ↓
	- 25-34 jaar	29	15%	17,2% ▲	0%	27,6% ↑	3,4%	17,2% ↑	27,6% ↑
	- 35-44 jaar	45	23%	6,7%	2,2%	20,0%	6,7% ↑	6,7%	22,2% ↑
	- 45-54 jaar	76	39%	7,9%	0%	15,8%	2,6%	7,9%	15,8%
	- 55-64 jaar	38	20%	2,6% ↓	2,6%	5,3% ▼	0% ↓	5,3%	5,3% ▼
Betaalde baan	- Ja, één betaalde baan	186	96%	8,1% ↑	1,1%	16,1%	3,2%	8,6% ↑	16,7%
	- Ja, meerdere betaalde banen	8	4,1%	0% ↓	0%	12,5%	0%	0% ↓	12,5%
Partner een betaalde baan?	- Ja, heeft betaalde baan	125	65%	8,0%	1,6%	16,8%	3,2%	8,8%	17,6%
	- Nee, heeft geen betaalde baan	31	16%	6,5%	0%	12,9%	3,2%	6,5%	12,9%
	- Geen partner	37	19%	5,4%	0%	13,5%	2,7%	5,4%	13,5%
financiële situatie van uw huishouden?	- Komt veel geld tekort	2	1,0%	0% ↓	0%	50,0% ↑	50,0% ▲▲▲	0% ↓	50,0% ↑
	- Komt een beetje geld tekort	44	23%	11,4%	0%	20,5%	2,3%	11,4%	20,5%
	- Komt precies rond	39	20%	7,7%	2,6%	25,6% ↑	5,1%	7,7%	25,6% ↑
	- Houdt een beetje geld over	79	41%	6,3%	1,3%	10,1% ↓	2,5%	7,6%	11,4% ↓
	- Houdt veel geld over	29	15%	6,9%	0%	10,3%	0% ↓	6,9%	10,3%
Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt?	- Ja, regelmatig	102	53%	5,9%	0% ↓	14,7%	1,0% ↓	5,9%	14,7%
	- Ja, soms	51	26%	11,8% ↑	3,9% ▲	17,6%	5,9% ↑	13,7% ↑	17,6%
	- Nee	40	21%	7,5%	0%	15,0%	5,0%	7,5%	17,5%
Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen?	- Niet tevreden	30	16%	13,3% ↑	0%	30,0% ▲	6,7% ↑	13,3% ↑	30,0% ▲
	- Tevreden	104	54%	6,7%	1,0%	13,5%	2,9%	6,7%	13,5%
	- Heel tevreden	59	31%	6,8%	1,7%	13,6%	0% ↓	8,5%	13,6%
Mogelijkheid om thuis te werken?	- Niet tevreden	41	22%	7,3%	0%	14,6%	2,4%	7,3%	14,6%
	- Tevreden	105	57%	8,6%	1,9%	19,0%	3,8%	9,5%	19,0%
	- Heel tevreden	39	21%	5,1%	0%	10,3% ↓	0% ↓	5,1%	10,3% ↓

		N:	%:	NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
Reistijd/afstand naar het werk?	- Niet tevreden	22	11%	9,1%	4,5% ↑	22,7% ↑	4,5%	9,1%	22,7% ↑
	- Tevreden	102	53%	7,8%	0% ↓	17,6%	2,9%	7,8%	17,6%
	- Heel tevreden	68	35%	7,4%	1,5%	11,8%	1,5%	8,8%	11,8%
Werk wordt belemmerd door uw leefstijl/gedrag in uw vrije tijd	- Nooit/zelden	178	94%	7,9%	0,6% ▼	16,3%	2,2% ▼▼	8,4%	16,9%
	- Ongeveer maandelijks	9	4,7%	11,1%	11,1% ▲▲	11,1%	11,1% ↑	11,1%	11,1%
	- Ongeveer wekelijks	1	0,5%	0% ↓	0%	0% ↓	0%	0% ↓	0% ↓
Werk wordt belemmerd door zorg voor een familielid of andere naaste	- Ongeveer dagelijks	2	1,1%	0% ↓	0%	50,0% ↑	50,0% ▲▲▲	0% ↓	50,0% ↑
	- Nooit/zelden	164	86%	7,9%	0,6% ↓	14,6% ↓	2,4% ↓	7,9%	15,2% ↓
	- Ongeveer maandelijks	13	6,8%	7,7%	0%	15,4%	0%	7,7%	15,4%
	- Ongeveer wekelijks	3	1,6%	0% ↓	0%	33,3% ↑	0%	0% ↓	33,3% ↑
	- Ongeveer dagelijks	10	5,3%	10,0%	10,0% ▲▲	40,0% ▲	20,0% ▲▲	20,0% ↑	40,0% ▲

Percentages zijn rij-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (verticale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.

Tabel 4 Ervaren belemmeringen (steekproef: alle respondenten met WTI en/of TWI)

	Totaal	NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
		· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· Ja, regelmatig - zeer vaak	· problemen	· problemen
N:	150	17	3	33	7	18	34
%:		11%	2,0%	22%	4,7%	12%	23%
Om wat voor probleem gaat het hier? [N=150]							
• Structureel, het speelt (bijna) iedere dag	20,0%	76,5%▲▲▲	66,7%▲	63,6%▲▲▲	71,4%▲▲▲	72,2%▲▲▲	61,8%▲▲▲
• Incidenteel, meestal is het geen probleem, maar als er iets gebeurt wel	70,7%	17,6%▼▼▼	33,3%↓	27,3%▼▼▼	14,3%▼▼▼	22,2%▼▼▼	26,5%▼▼▼
• Anders, namelijk	9,3%	5,9%	0%↓	9,1%	14,3%	5,6%	11,8%
Hoe belemmert uw werk de zorg voor gezin, partner of naaste familie? (meerdere antwoorden mogelijk)							
• Ik kan door mijn werk minder tijd besteden aan de zorg die ik verleen dan ik zou willen [N=150] [% ja]	28,7%	82,4%▲▲▲	66,7%↑	63,6%▲▲▲	71,4%▲	77,8%▲▲▲	61,8%▲▲▲
• Ik kan op belangrijke momenten geen zorg verlenen doordat ik moet werken [N=150] [% ja]	20,7%	41,2%▲	66,7%▲	42,4%▲▲▲	57,1%▲	38,9%▲	41,2%▲▲▲
• Ik ben thuis met problemen van het werk bezig [N=150] [% ja]	19,3%	35,3%↑	33,3%↑	33,3%▲	57,1%▲▲	33,3%↑	35,3%▲▲
• Ik kan minder goede zorg geven doordat mijn aandacht bij mijn werk is [N=150] [% ja]	12,0%	47,1%▲▲▲	33,3%↑	30,3%▲▲▲	28,6%↑	44,4%▲▲▲	29,4%▲▲▲
• Anders, namelijk [N=150] [% ja]	3,3%	0%↓	33,3%▲▲	0%↓	0%	5,6%	0%↓
• niet van toepassing, de zorg voor gezin, partner of naaste familie belemmert mijn werk niet [N=150] [% ja]	46,7%	11,8%▼▼	0%↓	15,2%▼▼▼	0%▼	11,1%▼▼	14,7%▼▼▼
Hoe belemmert de zorg voor gezin, partner of naaste familie uw werk? (meerdere antwoorden mogelijk)							
• Ik kan door de zorg die ik verleen minder tijd besteden aan mijn werk dan ik zou willen [N=150] [% ja]	8,0%	17,6%↑	100%▲▲▲	18,2%▲	71,4%▲▲▲	22,2%▲	20,6%▲▲
• Ik ben op belangrijke momenten van mijn werk afwezig doordat ik zorg moet verlenen [N=150] [% ja]	7,3%	17,6%↑	66,7%▲▲▲	12,1%↑	28,6%▲	22,2%▲▲	11,8%↑

	Totaal	NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
<ul style="list-style-type: none"> Ik ben op mijn werk met problemen van thuis bezig [N=150] [% ja] 	10,7%	11,8%	33,3% ↑	18,2% ↑	28,6% ↑	11,1%	17,6% ↑
<ul style="list-style-type: none"> Ik kan minder goed werk leveren doordat mijn aandacht bij mijn thuissituatie is [N=150] [% ja] 	10,7%	23,5% ↑	33,3% ↑	21,2% ▲	42,9% ▲▲	22,2% ↑	20,6% ▲
<ul style="list-style-type: none"> Anders, namelijk [N=150] [% ja] 	4,0%	5,9%	33,3% ▲▲	6,1%	0% ↓	11,1% ↑	5,9%
<ul style="list-style-type: none"> niet van toepassing, mijn werk belemmert de zorg voor mijn gezin, partner of naaste familie niet [N=150] [% ja] 	69,3%	47,1% ▼	0% ▼▼	48,5% ▼▼	14,3% ▼▼	44,4% ▼	47,1% ▼▼

Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.

Tabel 5a Aanpassingen gedaan om werk en de zorg voor gezin, partner of naaste familie te kunnen combineren (steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst)

	Totaal	NEA WTI	NEA TWI ·	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
N:	208	17	3	33	7	18	34
%:		8,2%	1,4%	16%	3,4%	8,7%	16%
Heeft u in de afgelopen 5 jaar in uw werk iets geregeld om het werk (beter) met de zorg voor uw gezin, partner of naaste familie te kunnen combineren? -							
• Ja, minder uren werken [N=208] [% ja]	18,8%	17,6%	66,7%▲	24,2%	28,6%↑	22,2%	23,5%
• Ja, meer uren werken [N=208] [% ja]	2,4%	0%	0%	6,1%↑	0%	0%	5,9%↑
• Ja, andere dagen/tijden werken [N=208] [% ja]	13,5%	23,5%↑	33,3%↑	18,2%	28,6%↑	22,2%↑	17,6%
• Ja, (deels) thuis gaan werken [N=208] [% ja]	14,4%	23,5%↑	66,7%▲▲	24,2%↑	28,6%↑	27,8%↑	23,5%↑
• Ja, van baan veranderd (minder reistijd) [N=208] [% ja]	4,8%	11,8%↑	0%↓	9,1%↑	28,6%▲▲	11,1%↑	11,8%▲
• Ja, van baan veranderd (andere reden) [N=208] [% ja]	6,7%	17,6%↑	66,7%▲▲▲	15,2%▲	14,3%↑	22,2%▲▲	14,7%▲
• Ja, gestopt met werken [N=208] [% ja]	0,5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
• Ja, anders, namelijk [N=208] [% ja]	7,7%	17,6%↑	33,3%↑	18,2%▲	28,6%▲	16,7%↑	17,6%▲
• Nee [N=208] [% ja]	51,4%	35,3%↓	0%↓	30,3%▼▼	14,3%▼	33,3%↓	29,4%▼▼
Een aanpassing werk [N=208] [% +]	49,5%	64,7%↑	100%↑	69,7%▲	85,7%↑	66,7%↑	70,6%▲▲
Aantal aanpassingen in het werk [N=208] [M]	0,69	1,12▲	2,67▲▲▲	1,15▲▲▲	1,57▲▲	1,22▲▲	1,15▲▲▲
Heeft u in de afgelopen 5 jaar thuis iets geregeld om het werk (beter) met de zorg voor uw gezin, partner of naaste familie te kunnen combineren ? -							
• Ja, partner minder uren werken [N=208] [% ja]	7,2%	23,5%▲▲	33,3%↑	27,3%▲▲▲	42,9%▲▲▲	22,2%▲▲	29,4%▲▲▲
• Ja, partner meer uren werken [N=208] [% ja]	1,0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
• Ja, partner andere dagen/tijden werken [N=208] [% ja]	4,8%	5,9%	33,3%▲	9,1%↑	14,3%↑	5,6%	8,8%↑
• Ja, partner (deels) thuis gaan werken [N=208] [% ja]	4,3%	17,6%▲▲	0%↓	15,2%▲▲▲	14,3%↑	16,7%▲▲	14,7%▲▲
• Ja, partner van baan veranderd (minder reistijd) [N=208] [% ja]	1,0%	5,9%▲	33,3%▲▲▲	3,0%↑	14,3%▲▲▲	5,6%▲	2,9%↑

	Totaal	NEA WTI	NEA TWI ·	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
• Ja, partner van baan veranderd (andere reden) [N=208] [% ja]	0,5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
• Ja, partner gestopt met werken [N=208] [% ja]	2,9%	0%	0%	0% ↓	0%	0%	0% ↓
• Ja, zorgtaken uitbesteed [N=208] [% ja]	9,6%	17,6% ↑	33,3% ↑	27,3%▲▲▲	42,9%▲▲	16,7% ↑	26,5%▲▲▲
• Ja, anders, namelijk [N=208] [% ja]	4,3%	5,9%	33,3%▲	3,0%	0% ↓	11,1% ↑	2,9%
• Nee [N=208] [% ja]	71,2%	35,3%▼▼▼	0%▼▼	33,3%▼▼▼	0%▼▼▼	33,3%▼▼▼	32,4%▼▼▼
Aantal aanpassingen thuis [N=208] [M]	0,36	0,76▲▲	1,67▲▲▲	0,85▲▲▲	1,29▲▲▲	0,78▲▲	0,85▲▲▲
Een aanpassing thuis [N=208] [% +]	29,3%	64,7%▲▲▲	100%▲▲	66,7%▲▲▲	100%▲▲▲	66,7%▲▲▲	67,6%▲▲▲
Type aanpassing gedaan [N=208]							
• · geen aanpassingen gedaan	46,6%	29,4% ↓	0% ↓	21,2%▼▼	0%▼	27,8% ↓	20,6%▼▼▼
• · alleen prive aanpassingen gedaan	3,8%	5,9%	0% ↓	9,1% ↑	14,3% ↑	5,6%	8,8% ↑
• · alleen werk aanpassingen gedaan	24,0%	5,9% ↓	0% ↓	12,1% ↓	0% ↓	5,6% ↓	11,8% ↓
• · werk en prive aanpassingen gedaan	25,5%	58,8%▲▲▲	100%▲▲	57,6%▲▲▲	85,7%▲▲▲	61,1%▲▲▲	58,8%▲▲▲
<p>Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.</p>							

Tabel 5b Gebruik van de verschillende regelingen binnen de wet Arbeid en zorg (steekproef: alle respondenten met volledig ingevulde vragenlijst.)

		NEA WTI	NEA TWI	Alternatief WTI	Alternatief TWI	NEA WTI en/of TWI	Alternatief WTI en/of TWI
N:	208	17	3	33	7	18	34
%:		8,2%	1,4%	16%	3,4%	8,7%	16%
Heeft u in het afgelopen jaar gebruik gemaakt of maakt u op dit moment gebruik van onderstaande regelingen? (meerdere antwoorden mogelijk)							
• ouderschapsverlof [N=208] [% ja]	5,8%	17,6%▲	33,3%▲	24,2%▲▲▲	28,6%▲▲	16,7%▲	23,5%▲▲▲
• kortdurend zorgverlof [N=208] [% ja]	3,4%	0%↓	0%	6,1%	14,3%↑	0%↓	5,9%
• langdurend zorgverlof [N=208] [% ja]	1,4%	0%	0%	3,0%	14,3%▲▲	0%	2,9%
• calamiteiten verlof [N=208] [% ja]	4,8%	0%↓	33,3%▲	6,1%	0%↓	5,6%	5,9%
• Nee [N=208] [% ja]	87,0%	82,4%	33,3%▼▼	66,7%▼▼▼	57,1%▼	77,8%↓	67,6%▼▼▼
Een vorm van verlof [N=208] [% verlof]	13,0%	17,6%	66,7%▲▲	33,3%▲▲▲	42,9%▲	22,2%↑	32,4%▲▲▲
Aantal verschillende vormen van verlof [N=208] [M]	0,15	0,18	0,67▲	0,39▲▲▲	0,57▲▲	0,22	0,38▲▲▲
Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'. ▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (en ▼): significant hoge (lage) percentages, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Significante maar kleine verschillen (Cohen's d effectgrootte kleiner dan 0,20), zijn NIET gemarkeerd. Symbolen ↑ en ↓: NIET significant maar effectgrootte ≥ 0,20. Cohen (1977), Statistical power analysis for the behavioral sciences, NY: Academic Press.							